

Przeciwdziałanie przestępczości środowiskowej – nowe zmiany prawne

W związku z zauważalnym w ostatnich latach wzrostem liczby przestępstw i wykroczeń przeciwko środowisku ustawodawca postanowił wprowadzić zmiany prawne, które mają na celu zwiększenie skuteczności środków prawnych służących ochronie środowiska. Ustawa z dnia 22 lipca 2022 r. o zmianie niektórych ustaw w celu przeciwdziałania przestępczości środowiskowej przewiduje zaostrzenie sankcji za przestępstwa środowiskowe, zmiany w zakresie odpowiedzialności podmiotów zbiorowych, a także dodanie nowych uprawnień organom inspekcji ochrony środowiska. Zmiany weszły w życie 1 września 2022 r.

I. Zaostrzenie odpowiedzialności karnej za przestępstwa środowiskowe

Nowe przepisy przewidują zaostrzenie kar pozbawienia wolności za popełnienie przestępstw przeciwko środowisku znajdujących się w rozdziale XXII Kodeksu karnego („**kk**”). Zwiększenie dolnej granicy ustawowego zagrożenia za powyższe czyny celowo zapobiega stosowaniu art. 69 § 1 **kk**, umożliwiającego warunkowe zawieszenie wykonania kary.

Przykłady nowego wymiaru kar:

- Zanieczyszczenie środowiska w znacznych rozmiarach (zanieczyszczenie wody, powietrza, które może zagrażać życiu lub zdrowiu człowieka) popełnione w związku z eksploatacją instalacji działającej w ramach zakładu, w zakresie korzystania ze środowiska, na które jest wymagane pozwolenie – kara pozbawienia wolności od **roku do lat 10** (art. 182 § 3 **kk**).
- Nielegalne składowanie odpadów zagrażających życiu lub zdrowiu – kara pozbawienia wolności **od roku do lat 10** (art. 183 § 1 **kk**).
- Przywożenie z zagranicy lub wywożenie za granicę odpadów niebezpiecznych bez wymaganego zgłoszenia lub zezwolenia albo wbrew jego warunkom – kara pozbawienia wolności **od 2 do 12 lat** (art. 183 § 5 **kk**).

Nawiązka

Nowością jest także obligatoryjne orzekanie przez sąd nawiązki w przypadku skazania sprawcy za umyślne przestępstwo przeciwko środowisku. Nawiązka w wysokości od 10 000 zł do 10 000 000 zł będzie przeznaczona na rzecz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W przypadku nieumyślnego popełnienia przestępstwa nawiązka będzie orzekana fakultatywnie.

II. Nowe uprawnienia organów inspekcji ochrony środowiska

Do tej pory inspektorzy mogli wykonywać większość czynności wyłącznie po okazaniu legitymacji, co właściwie uniemożliwiało prowadzenie obserwacji czy zbieranie materiału dowodowego w celu ewentualnego zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa. Nowe przepisy przewidują:

- Wyłączenie obowiązku okazywania legitymacji w przypadku prowadzenia czynności polegających na:
 - 1) obserwowaniu i rejestrowaniu przy użyciu środków technicznych, w tym technik satelitarnych i bezzałogowych statków powietrznych, obrazu zdarzeń oraz dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom;
 - 2) gromadzeniu i zabezpieczaniu dowodów popełnienia przestępstwa lub wykroczenia;
 - 3) dokonywaniu oględzin dostępnych publicznie pomieszczeń i innych miejsc.
- Możliwość nakładania grzywien w postępowaniu mandatowym za wykroczenia przeciwko środowisku przy wykonywaniu kontroli.

III. Zmiana zasad odpowiedzialności podmiotów zbiorowych

- **Przed zmianami:** zgodnie z przepisami ustawy z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary, odpowiedzialność podmiotu zbiorowego była uzależniona od wcześniejszego prawomocnego skazania osoby działającej w imieniu lub w interesie takiego podmiotu. Ze względu na wtórny charakter odpowiedzialności podmiotu zbiorowego przepisy ustawy były rzadko stosowane.
- **Nowe przepisy:** w przypadku przestępstw przeciwko środowisku wyłączona zostaje przesłanka uzależnienia odpowiedzialności podmiotu zbiorowego od uprzedniego prawomocnego skazania osoby działającej w imieniu lub w interesie podmiotu zbiorowego. Powyższa zmiana może przyczynić się do częstszego wszczynania postępowań przeciwko podmiotom zbiorowym, ponieważ ich odpowiedzialność nie będzie uzależniona od wydania wyroku wobec osoby reprezentującej.

Podwyższenie kary pieniężnej za przestępstwo przeciwko środowisku - dolny próg podwyższony do 10.000 zł.

IV. Jak możemy pomóc?

- Oceniamy **ryzyka prawne** związane z odpowiedzialnością podmiotów zbiorowych za przestępstwa przeciwko środowisku.
- Prowadzimy **analizy zgodności** prowadzonej działalności z regulacjami środowiskowymi.
- Przygotowujemy **audyty środowiskowe**.
- Opracowujemy **procedury postępowania** z odpadami.

V. Kogo dotyczą zmiany?

- Podmiotów prowadzących działalność na podstawie decyzji zezwalających na korzystanie ze środowiska (np. pozwolenia zintegrowanego, pozwoleń tzw. sektorowych, pozwolenia wodnoprawnego, zezwolenia na emisję gazów cieplarnianych, pozwolenia na wytwarzanie odpadów i zezwolenia z zakresu gospodarki odpadami).
- Podmiotów zbiorowych – spółek handlowych.

Zapraszamy do kontaktu



Radosław Waszkiewicz

Partner, radca prawny

☎ +48 604 050 110

✉ radoslaw.waszkiewicz@skslegal.pl



Tomasz Duchniak

Senior Counsel, radca prawny

☎ +48 660 511 377

✉ tomasz.duchniak@skslegal.pl



Adrianna Kruczkowska

Prawnik

☎ +48 538 246 604

✉ adrianna.kruczkowska@skslegal.pl